

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Tržaški dogodki v državnem zboru.

V seji državnega zbora z dne 18. t. m. je predložil ministerski predsednik dr. pl. Koerber državnemu zboru naredbo skupnega ministerstva od 15. t. m., s katero se je proglasilo izjemno stanje za mesto Trst povodom zadnjih velikih izgrediv. V opravičbo tega vladinega koraka je podal ministerski predsednik sledeče poročilo;

„Visoka zbornica!

V smislu zakonitih naredeb je vlada predložila danes naredbo skupnega ministerstva z dne 15. febr. t. l., s katero se je na podlagi postave od 5. maja 1869 ukrenilo izjemno postopanje za državno neposredno mesto Trst. Z ozirom na to, ter da izpolnim dano obljubo in podam tej visoki zbornici najtočnejši pouk o dogodkih v tem mestu, dovoljujem si na podlagi predležečih uradnih poročil podati skupno sliko vseh dogodkov, iz katere bode visoka zbornica povzela, da je bilo treba najstrožjih sredstev, ako se je hotelo preprečiti največjo nevarnost in da so bile vladine izjemne naredbе mnogostransko utemeljene.

Ali predno preidem k navajanju dejstev, hočem z zadoščenjem konstatirati, da se je moje domnevanje potrdilo, namreč da provzročiteljev teh izgrediv ni iskati v delavstvu, marveč, da se isti — z izjemo nekaterih radovednih — teh usodepolnih nastopov niti niso udeležili. Kateri da so bili glavni demonstrantje, bodem pozneje pojasnil. Navajati hočem le suha dejstva.

Ko so se izgredi vkljub resnemu zaključku dne 14. februvarja ponavljali tudi še 15. februvarja in ni bilo nobenega dvoma več o tem, da se je izvršila teroristična organizacija, treba je bilo istej postaviti nasproti vso težo državne obrambe, da se varuje Trst pred nasilnimi napadi proti življenju in imetju njegovih prebivalcev. Zaradi tega je namestnik ob uporabi § 429. kaz. pr. reda razglasil obredno stanje, kar storiti je bil ob danih

razmerah opravičen in je s tem vršil le svojo dolžnost in imam sploh v rokah dokaze o njegovi skrbi in previdnosti.

Ako naj se oziramo na sklepe mestnega sveta glede na te dogodke, zlasti na protest, ki se je imel poslati ministerstvu, moram že omeniti, da je mestni svet tudi sklenil obrniti se na predsedništvo ministerskega sveta, da se napravi zopet mir in red in to v oni seji, v kateri se je zahtevala osvoboditev aretiranih. (Smeh.)

Vlada pa na tako prošnjo ni še le čakala, marveč je ukrenila izjemne naredbе, katere se imajo ustavno preiskati; bila je k temu prisiljena po načinu demonstracij. Danes je dognano, da je dal štrajk delavcev snov drugim za predrzno početje. Veliko mesto s pristaniščem stoji vedno na vročih tleh. Ni treba da navajam vzglede iz družih dežel. Mnogo uzrokov sodeluje v takih mestih na tem, da se pri širših slojih prebivalstva potisne na nizko pojmo zakonitosti. O tej žalostni točki nočem govoriti dalje.

Velik del izgredivnikov bili so mladi ljudje, katere so pridobili najbrže proti malemu odplačilu in velikim obljubam oni, ki so pričakovali glavni delež plena. Tudi to je bilo razločno poznati. Uvedena preiskava bode sicer še pokazala, ako na vse zadnje, kakor kažejo razna aretovanja, ne prihajajo v poštev tudi oni elementi, kateri sploh prisegajo na program absolutne nezakonitosti.

Ovreči mi je še nekatera očitanja. V prvo kar se tiče očitanja o zamujenosti. Ali ste gospodje že kedaj ob takih dogodkih našli, da ne bi se bilo govorilo o zamudah oblastev? Kakor da bi prirejevalci takih izbruhov o svojih načrtih obveščali oblastva tako, kakor se naznani kako društveno zborovanje! Tega taki ljudje ne storijo. Čemu pa je državna policija, vpraša se nadalje, ako ne zato, da kaj tacega zasledi? Priznati moram, da je tej policiji naložena skrajna previdnost in vzdržljivost; ona v sto slučajih vrši vestno svojo dolžnost, ako pa bi se le jedenkrat količkaj pomotila, že jo zadene težka pokora. Kolikokrat že

na tem mestu sem moral zavračati v interpelacijah naperjene obdolžitve proti policijskim organom! Od trenutka dalje, ko se je pojavil štrajk, oblasti niso zamudile ničesar, marveč so nastopile s hvalevrednim taktom in veliko dorohotnostjo. One so vršile svojo dolžnost, niso pa zamogle same obvladati gibanja, katerega voditelji so bili že iz početka namenili skrajnosti. To se je moglo zgoditi le s pomočjo vojaštva. Ali kako nedostaten je bil njega nastop, pokazali so dogodki. Zbrana množica je obmetavala vojaštvo s kamenjem in kosi železa, potem je vojaštvo streljalo in bilo je ranjenih več oseb. Ponavljam, da nikdo bolj ne obžaluje nedolžnih žrtev, nego vlada, ali gospodje, je li opravičeno govoriti o umoru ali o namenu umoriti kako določeno osebo? Ali so mar vojaki onega pomilovanja vrednega poštnega uradnika hoteli raniti, ali ubiti kako slučajno v gnječo zašlo osebo? Tako daleč bi strankarstvo ne smelo nikogar zavesti, da bi izrekel tako strašno obdolžitev, ko je šlo vojakom za obrambo njihovega življenja, ko je šlo za javni red in pravico? (Odobranje.) Slovesno protestiram proti temu, da bi se tu člene armade, Vaše sinove in brate, obdolžilo umora, mesto kakor se spodobi, da bi se jim izreklo hvalo za izvrševanje težke dolžnosti. (Dolgotrajna pohvala in ploskanje.)

Ali še jeden popravek moram dodati. Policijska oblast ni zabranjevala izobešanja črnih zastav ondi, kjer se je to zgodilo prostovoljno, marveč le ondi, kjer so bili ljudje v to siljeni po demonstrantih. A to je bila njihova dolžnost.

Visoka zbornica! Razglašenje obrednega stanja za Trst in okolico ni oddaleč kaka politična naredba in se umakne v onem hipu, ko bode vlada zadobila prepričanje, da je mogoče zopet doseči javni red in mir ter varnost oseb in imetja normalnim putem — a prej ne. Naj si bodo državni temelji kakoršnikoli, slabosti ne sme biti v tem in slabost bi bila, ako bi se 100.000 mirnih državljani prepustilo nasilnosti sumljivih življenj, kateri se sicer previdno skrivajo in

se upajo le tedaj na svitlo, kadar mislijo, da je prišel njih dan. V takih časih se mora umakniti vsakrati drugi čut ukazom dolžnosti, da se napravi red, ki je potreben vsakomr, bodisi reven ali bogat, priprost ali visok, ako je le pošten. In za red in mir gre v Trstu in ne za kaj drugega“.

Nato se oglasi dr. Kathrein ter predlaga, naj zbornica takoj prične razpravo, da se pojasnijo razmere v Trstu in vzroki nemirov.

Dr. Ellenbogen, ki se je od sobote zjutraj mudil v Trstu, jako obširno popisuje dogodke, ostro prijema vlado, osobito pa tržaškega namestnika ter končno predlaga: Naj zbornica takoj sklene, da se morata izjemno stanje in nagli sod v Trstu takoj preklicati, ces. namestnik pa naj se upokoji ali premesti. Mej govorom je pokazal tudi prestreljen klobuk nekega človeka, ki so ga vojaki ustrelili. Soc. demokrati so govorniku živahno pritjevali.

Min. predsednik dr. pl. Koerber je bil vidno razburjen ter je odgovarjal predgovorniku, da je vojaštvo moralo zatreti javno anarhijo. Vlada torej ni kriva, ako je morala proglasiti izjemno stanje, ampak oni življi, ki so bakljo nemirov vrgli mej množice. (Odobranje in ugovori.)

Dr. Ploj izjavi, da bodo slovensko-hrvatski poslanci glasovali za Kathreinov predlog, in sicer osebito zato, da se ob tej priliki tudi tržaške razmere sploh pojasnijo. Jugoslovanski poslanci pričakujejo, da bode vlada na podlagi natančne preiskave zopet napravila red v Trstu v vsakem oziru.

Italijanski poslanec dr. Hortis izjavi, da izjemno stanje v Trstu ni opravičeno, in hoče glasovati za predlog socialnih demokratov.

Za češkim agrarcem Zazvorko, ki je sicer dober človek, a mlad politik, skuša italijanski poslanec dr. Bartoli zbornico prepričati, kako vlada zatira in preganja italijansko prebivalstvo ob Adriji in da v Primorju ni irredente. Dvomi, da je sploh katerega poslanca prepričal o istinitosti svojih trditev, ker pritjevali so mu le ožji tovariši.

LISTEK.

Potovalne črtice z Oggerskega.

(Spisal M. Mihaeljev. — 1902.)

Nekaj o peštanskih cerkvah.

Tako sva se s tem dobrim Židom, ki je, kakor mi je sam pravil, v Pešti rojen, in torej dobro vse znamenitosti mesta in kote pozná, vozila po mestu ogledavajuč istega znamenitosti. Najprej sva šla ogledovati si nekatere lepše katoliške cerkve, katerih je pa neki v primeri s katoliškim prebivalstvom premalo; kajti med tem ko je šel Budapešt 1870 l. skupno 260.000 lj., šteje zdaj po zadnjem ljudskem števljenju 1900 leta 715.000 ljudi! — Zlasti so se namnožili čifati, kakor nekdanj ob Mojzesovem času v Egiptu! — Sicer pa naj ne misli blagohotni čitatelj »Gorice«, da bom opisoval Budapešto iz kakega mažarskega ali nemškega kašipota. Marveč vse in le toliko hočem tu omenjati, kolikor sem sam iz lastnega naziranja videl, zvedel, skusil in kar mi je znano iz avstrijsko-ogerske zgodovine, ktera me je vedno zanimala in me še, posebno v današnji dobi. Vse

to sem si na kratko zabilježil v »notes«, ki mi zdaj dobro služi za opis mojega potovanja po Oggerskem. Kajti za vse znamenitosti obeh od 1873 l. sem združenih mest opisati, bi se bil moral muditi tam pač dalje nego 8 dni!

Najprej sva se dala peljati v najbližjo cerkev z mažarskim izvoščekom, ki je tudi za silo lomil nemščino z mažarskimi medmeti n. pr. „é batá“, „á világmak teremtője“, kar pa ne pomeni kake kletvine, marveč „stvarnik svetá“, „teremtő“, izhaja iz „teremténi“ vstvariti. — Nekaj opazk o mažarskem jeziku napišem pozneje, če bom imel sploh za to dovolj prostega časa! — Ta bližnja cerkev ali prav za prav „Bazilika“ stoji v Vaczikörutu (Vácovkrog), ktere bliščeča kupola se vidi iz vogla Andraševe ulice. Bazilika, tudi župna cerkev Leopoldovega mesta ali „Lipótváros“ (v V. okraju) imenovana, meri od mestnega tlaka, kakor mi je pravil Žid, gor do konec križa 96 metrov, stranski stolpi so pa po 70 metrov visoki. Glavno pročelje cerkve je obineno proti Zrinskega ulici. Na naši poti skoz Vácov krog vidimo proti tej široki ulici iz mogočnih peščenikov

(peščenih trdnih kamnov) izklesane kipe sv. apostelnov, ki kinčajo okroglo apsidno te ponosno mogočne hiše božje. Notranjega te cerkve se le toliko še spominjam, da ima krasne velike orglje, mnogo altarjev, posebno lep veliki altar in pa krasno leco. Utisi raznih znamenitosti so prepogosti, da bi si mogel človek v naglici vse v spominu ohraniti.

Dalje smo si ogledali tudi novo velikanško lepo in temu mestu primerno cerkev Jezusovega sv. srca, o kateri se je tudi moj spremljevalec Žid izrazil, da je izmed vseh najlepša; a padlo mi je vže iz spomina v ktere ulici se ista nahaja. Posebno lepa cerkev je v Ferencváros-u (Francovo mesto v IX. okraju), pravi biser tega okrajá, ki je zgrajena v romanskem slogu ter posvečena sv. Frančišku Ksaveriju, če se prav spominjam. Ogledal sem jo le v naglici od zunaj in od znotraj. Od tod pa smo šli v ono staro cerkev, kjer je bil cesar Fran Josip I. kronan za ogerskega kralja. Ravno je zvonilo poldne in morala sva se podvzati domú v „Liput-körut“ na obed h prijatelju. Ali čudo, ko sem hotel stisniti Židu „bakšiš“ ali nagrado za triurno

razkazovanje mesta, rekoč mu po mažarski, kar sem posnel seveda le iz meboj nesočega „tajnika Kuntze“: „Itt van a borrahalója!“ (Tukaj imate nagrado!), je ni hotel nikakor sprejeti ter še dodal, da se bom kmali naučil mažarski jezik, če bom dalje časa ostal v Budapešti. Žid biti, pa ne vzeti nagrade, ni li to čudno? — Menda pa je moj prijatelj vse skrivši poravnal, akoravno mi ni hotel tega povedati; Žid pa se je spodobno priklonil s pozdravom mažarskim in nemškim: „Išten Önnel“ (t. j. Z Bogom!) ali: „Leben Sie wohl!“ — Na pragu sobe pa je še rekel za slovo: „Visontlahtásra“, t. j. „Na svidenje!“ S prijateljem sva se pa vsedla h obedu, pri katerem sva pila pristno ogersko izborno vino njegovega lastnega pridelka, ker ima svoje vinograde v Mihályfa v zaladski županiji blizu „blatnega jezera“ (v Kócélovi deželi) (Balaton tenger*) Plattensee, o katerem bom še kaj omenil pozneje pri vrnitvi iz tega potovanja).

* Mažari nimajo imena za morje, ampak oboje, jezero in morje imenujejo »tenger«, ker za morje pač niso vsvarjeni! Pis.

(Dalje pride.)

Dr. pl. Derschatta nato predlaga naj se izvoli odsek 37 članov, ki naj vsa poročila nepristransko presodi in pretresa ter v osmih dneh zbornici poroča. Ta predlog je bil z veliko večino vsprejet ter odklonjen predlog soc. dem., da naj bi odsek že v treh dneh poročal. S tem je bila razprava o tržaških nemirih končana.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. — Zadnja „Soča“ se že zopet zaganja kakor stekel pes v Slomškovo podružnico in prav po barabsko napada nje člane. Od te brezdomovinske in brezverske druhal, ki stoji za tem listom in širi korupcijo in podivjanost po deželi, pač ni kaj boljšega pričakovati. Čuditi se je le, da se še dobe ljudje, ki naročajo to framasonsko trobilo in podpirajo s tem stranko, kateri stoji na čelu nekaj od vseh vetrov in iz vseh stanov spojenih in pobeglih propalic.

Fej takemu glasilu, fej takej stranki! Spodtika se že v mnogih številkah svojega trobila nad blagoslovom, ki ga je podelil prevzvišeni škof ljubljanski udeležnikom Slomškove zveze. Kaj naj rečemo k temu? Satan se boji križa, njegovi otroci — tudi!

Iz Cerkna. — Gospod urednik! Volitve morajo po tem takem biti kmalu pred durmi, kajti cerkljanski „zapetnjaki“ so že začeli delati „reklamo“ po umazanij „Soči“, kakor navadno pred volitvami. Vse, da, vse kaže, da bomo zopet volili. „Liberalni“ potuhnjeni kosmati špiculin, je že začel zopet stikati po razrušeni „liberalni“ trdnjavi. (Naj bi se ta človek rajši bolj brigal za svojo službo in za svojo družino, posebno še, ker je že odvisen tukaj od vsakega trgovca in obrtnika). V nekdanji vaški kovačnici, katera je bila pod njenim prednikom pridna delavnica, sedaj stari meh po večjem le počiva, kladvo pa leži pozabljeno v kotu (?). Tega „moža“ nobena druga reč na tem božjem svetu bolj ne skrbi, kakor volitve. On je namreč že pri zadnjih občinskih volitvah trdno upal da bo „starešina“ ali pa celo župan(!). Pa grozdje je bilo temu lisjaku prekislilo, in bo na vekomaj prekislilo. Ta rogovila pa ni tako rogovilasta, kakor bi kdo mislil, on celo misli, da ima v glavi namesto slame — fiziolojco; za to ga zovejo „fiziolofo“. Njegovi pristaši pa so mu že pred leti dali neko drugo ime, ker je namreč svojo učenost z veliko žlico pojedel. Tudi ostala „liberalna“ gardica se pridno udeležuje posvetovanj v Krokodilovi krčmi, kar vse znači, da so volitve pred durmi. Kdo bi mislil, da se ti ljudje, kateri trpijo škodo na vseh straneh radi fanatičnega strankarstva, — da se ti ljudje še kedaj spomnijo na kake volitve in da se bojo še kedaj pripravljali „šturmali“ našo utrjeno trdnjavo. Da, cerkljanski „naprednjaki“ se bodo še bridko kesali in preklinjali Tumove nauke; kar ne bo dolgo do takrat.

Kakor vsaka živa stvar na svetu, ko jej življenje pojema, v kritičnih trenutkih še „breca“, tako tudi cerkljanski nazadnjaki že ne vedo več, če so še pri zavesti ter brecajo in brecajo v zasmeh pametnim ljudem. Delo, njih imovina(?) in vse kar je pametnega, to jim je vse bela vrana. Pridi, pridi v Cerkno dragi čitatelj, ob tisti uri ko vstopiš v liberalno gostilno, ob delavnikih kakor ob nedeljah, po noči kakor po dnevi, ob lepem kakor ob slabem vremenu, — dobil boš razkrinkano petorico v pogovorih pogubnega strankarstva in v zakletih namenih pri mizi obloženi z različnim alkoholom. **Naprednost poznajo samo v vinu in preklinjanju, oboje spojeno z nelepim obnašanjem.**

Čital sem v „Soči“, katero sem slučajno dobil v roke, dopis proti „Cerkljanski posojilnici“, kateri je bil skovan in pregledan po tujem „kaj pa je tebe treba bilo“, kateri se pa le še ne more spraviti iz Cerkna. Za prihodnje volitve

se torej zdi cerkljanskim rogoviležem posojilnica največji zavor. Strašno se jim morajo sline cediti po tem zavodu kateri jim je sicer tako na poti, a v stiski pa tako dobrodošel. „Kako je to dobro za kmeta, da imamo v Cerknem posojilnico“, — tako mi je rekel še pred kratkem „naprednjak“ v neki krčmi, kateri pa za hrbtno seveda drugače govori. No, pa moja stvar ni odgovarjati jim na dopise proti posojilnici, ker sem, nedavno čital, da jim je odbor posojilnice krepko odgovoril in pobil laži teh staroških nenormalnih buč. Tudi ne kaže odgovarjati zahrbtnožem, kateri se posojilnici drugače vedno laskajo in ližejo, in vsi eden za drugim ako jih vprašaš, obsojajo sami laži v „Soči“, kar kaže, da se sebi več ne verjamejo kar pišejo. Posebno bi bilo še neumno, takim brezimnim lažnikom odgovarjati nadalje, ker jih že v Cerknem niti pes več ne povoha. S pomilovanjem mora človek gledati na take ljudi in njih laži, kateri hočejo kar v trenutku spraviti tako trden zavod kakor je cerkljanska posojilnica, ob — ugled. Ali vidimo dan za dnem, da njihove laži temu zavodu ravno toliko škodujejo, kakor pes luni, ko laja vanjo. Kaj bi n. pr. rekli cerkljanski napenjaki, ako bi hotel odbor posojilnice delati proti njim kar na enkrat pristransko kakor je svoj čas pisala „Gorica“, da je delala tako „Goriška ljudska posojilnica“ ob času volitev, ko je ista odgovodovala ljudem posojila brez povoda, ko so isti imeli plačane obresti in tudi povoljno poroštvo!? Ko bi torej odbor cerkljanske posojilnice hotel tako delati z njimi, **to bi bil polom na Cerkljanskem, da svet še ni videl kaj sličnega**, ako bi bilo na povelje odbora jim treba vračevati. — Čital sem v tej zadevi „Gorico“ in „Sočo“, to je: pojasnilo odbora posojilnice s podpisom in „Sočine“ napade. Zares, lahko je brez imena udrihati in lagati; čudno pa, da se tisti „poštenjakoviči“ ne podpišejo pod svoje laži, — potem bi gotovo zvedli po čem je „kaša“. Kako lepo bi se to videlo, ko bi se bil tisti dopisun v „Soči“ z dne 15. t. m. tudi podpisal. Ali korajže ni, korajže, g. dopisun. Kot takega, brez podpisa, so vas pa že merodajne osebe in odbor posojilnice obsodile kot podlega lažnjivca in izmeček. Zakaj ne tožite radi tega velikega javnega razžaljenja, ako ste prepričani da je to res kar pišete!? Ali pa zakaj se ne podpišete? Vi že veste zakaj se ne podpišete, — mi pa tudi, zato pa rajši prenašate lepe priimke: lažnjivci, kateri merite vse po svojih dejanjih. Evo dokaz! Pred enim letom čitati je bilo dopis iz Cerkna v „Soči“, v katerem se je lagalo, da je neki posestnik naše stranke ukradel svojemu sosedu prešiča, a kmalu je sodnijska preiskava dognala, **da je istega prešiča vkradel cerkljanski naprednjak**. Ko pa je kmalu za tem izginil iz Cerkna vaš pristaš po imenu Blekov Tonček, je nekoč povedal apostol vaše strančice Andrej, da je imenovan dopis v „Sočo“ pisal Blekov Tonček, kateri je tudi kakor vsi vi, meril druge po sebi. —

Kar pa se tiče vaše priljubljene „figovke“, ste je menda vsi sili. Neki tuk. krčmar se je je toliko napil, da smo mislili da počí. — Kaj je s tem ubogim skesanim grešnikom, kateri obsoja vso vašo stranko, — bomo še povedali prilično, ako bo tako lepo naprej povspešoval nemir in strankarstvo v Cerknem. Tudi „pesnik“ Seka-Cenc je postal bolj ponižen, a jezik in pero mu dobro tečeta. Ko bi hotel povračevati „Sočinemu“ dopisniku hudo s hudim, navedel bi še marsikaj, na kar bi se marsikdo prijel za glavo. Toda prepričan naj bo „Sočin“ dopisnik, da dolžan mu nobene ne ostanem, ako mu je časninarska gonja tako ljuba. Takim klobasarijam in lažem vaših puhlih glav je pač lahko odgovarjati. Rečem pa vam še enkrat: politika vas ne bo živila, od laži in strankarstva in pijančevanja smete pričakovati samo posledice, radi katerih vas bojo vaši otroci še po vaši smrti

preklinjali. Poprimite se v resnici napredka, katerega sedaj nosite samo na jeziku a v dejanju pa grdo nazadnjaštvo. **Ako ne marate miru, in si želite vednega sovraštva in prepira, — tudi dobro, — naši meči so nabrušeni!!**

Iz Svetega. — Dne 10. t. m. je tukajšnjemu posestniku Janezu Kovačiču št. 39 nenadoma poginila krava. Šel je to naznaniti županstvu v Komen, a to mu je zaukazalo, da mora žival nemudoma zakopati s kožo vred. Dne 13. t. m. pa pride c. kr. okrajni živinozdravnik iz Sežane ter zaukaže nemudoma odkopati crkneno kravo. Bil je takrat poleg tudi naš g. podžupan Kovačič, a da bi pokazal svojo modrost, povedal je živinozdravniku, da je on zaukazal zakopati kravo s kožo vred. Zdravnik ga čudno pogleda ter vpraša: od kod da ima on to oblast, o tem določevati da ima samo v imenu c. kr. okrajnega glavarstva c. kr. živinozdravnik, ne pa kdo drugi. Ko so kravo odkopali, je konstatiral živinozdravnik, da ni krava poginila za kužno boleznijo, katero je dobila, ko se je pred kratkem oteletila. Potem pa je g. živinozdravnik podučil okolostojee, kako ravnati, ko kaka goved naglo pogine: naznaniti da je treba to c. kr. okrajnemu glavarstvu hitreje ko mogoče, torej tudi brzojavno, kjer se nahaja brzojav, ter čakati potem glavarstvenih odredb, ki se istotako brzojavnim potom odpošljejo. Komensko županstvo pa je seveda v svoji modrosti najprej dalo kravo zagrebsti, potem pa je še le naznanilo ta slučaj okrajni oblasti ter na tak način provzročilo nepotrebne stroške za odkopavanje.

Pri tej priliki naj omenim tudi našo društvo za zavarovanje goveje živine, ki žal! nič kaj ne napreduje. To je žalostno, da na kmetih, posebno pri nas taka prepotrebna društva tako slabo vspevajo. Nekateri pravijo, ako bi vedel, da me zadene nesreča, bi se gotovo zavaroval. Ta je pač lepa! Ako bi vse one zadela nesreča, ki so udje takega društva, kje naj bi se pa dobil **denar**, da bi se nesreče poplačale?! Posebno pa pri tako nizki udnini! Saj ravno v tem obstoji v z a j e m n o s t, da plačajo oni, katerih nesreča ne zadene, za one, katere zadene nesreča! Sicer pa se človek na tak način zavaruje pred nesrečo, katere si ne želi, kajti navadno je odškodnina vedno manjša nego je izguba, katera zadene kmetovalca, ako mu živina pogine. Na vsak način pa je jako hvalevreden namen takih društev, ker pripomorejo posebno revežem, da pridejo s to denarno pomočjo vendarle do kravice, ake tudi morda ne take, kakor je bila ona, ki je poginila. Nočemo govoriti proti zavarovanju proti ognju in je vsakdo nepreviden, ki se ne zavaruje proti tej nesreči; hočemo le reči, da je čudno, kako da se ljudje vendarle radi zavarujejo proti ognju, ko gre njihov denar navadno v tuje dežele in v velike bogate banke, dočim tako neradi pristopajo k zavarovalnici za govejo živino, ko vendar vsa ta zavarovalnina ostane v domači občini. Torej sosedje, pristopajte pridno k temu prepotrebniemu društvu in kažite se vedno napredne v takih podvzetjih, ki so dobra in koristna, a opustite naprednost v vseh onih rečeh, ki so nam na škodo na duši in telesu.

Politični pregled.

Državni zbor.

V sredo je poslanska zbornica končala razpravo o zakonskem načrtu glede bosanskih železnic, ki je bil vsprejet v vseh treh branjih. Večina govornikov raznih strank je dokazovala, da se je naša vlada tudi v tem vprašanju udala ogerski in da bode tostranska državna polovica od teh železnic imela veliko manj koristi nego pa ogerska. Za tem je prešla zbornica k drugi točki dnevnega reda t. j. k drugem čitanju drž. proračuna. Posl. Kathrein je prečital poročilo odsekovo ter predlagal, naj zbornica vsprejme proračun z vsemi dotičnimi odsekovimi predlogi. Potem pa se

je izvolila parlamentarna komisija za proučevanje tržaških nemirov. — Imena članov tega odseka priobčujemo na drugem mestu.

V četrtkovi seji je prečital poslanec Spinčič interpelacijo, v kateri toži o velikih škodah, katere napravljajo v občini Omišalj na otoku Krku poljskim pridelkom zajci. Potem so interpelirali Vuković, Borčić in tovariši naučnega ministra zaradi ohranjenja starinskih stavbenih spomenikov v Spljetu. Na to se je prišlo k dnevnemu redu. Najprej je govoril češki poslanec dr. Gregor, ki je izjavil, da zahtevajo Čehi zadoščenje za krivico, ki se jim je zgodila z odpravo jezikovnih naredb, in sicer brez ozira na to, je li to drugim prav ali ne. Vlada naj se nikar več ne skriva za nevtralnost. Drugi je govoril Hagenhofer v imenu nemške katol.-ljudske stranke, mej katerega govorom je navstal škandal. Schönerer mu je segal v besedo in vpil: Kaj, vi hočete govoriti v imenu kmetov? Vi hočete kmete rešiti? Vi „Bauernfingerji“? Vi niste objektivni proti ministrom! Hagenhofer mu je odgovoril: S Schönererjem bom govoril, kadar prespi svojo pijanost. — Vsled tega izreka je nastal silen škandal. Vsenemci so kakor besni planili po konci, zbijali s pestmi ob klopi ter vpili: Nesramnost! Tega ne trpimo! Malik je vpil: Vi ste ničvreden pes, nesramen pobalin. Konečno izjavi Hagenhofer na prigovarjanje svojih somišljenikov: Ker je Schönerer izjavil, da ni danes pijan, vzamem nazaj besedo, da naj pijanost prespi. Rusin Pihuliak naglašala narodno enakopravnost. Vsenemci ropočejo, Eisenkolb vpije: Ali se naj Avstrija nemško vlada, ali je naj pa ne bo! Za njim je govoril Jaworski.

Jaworski pravi, da bodo Poljaki podpirali vlado kolikor pri sklepanju nagodbe z Ogersko, kakor tudi pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami.

Bareuther pravi da nemški radikalci ne bodo toliko časa glasovali za proračun, dokler se ne proglasi nemški jezik državnim jezikom.

Tudi Menger zahteva postavno uveljavljenje nemškega jezika državnim jezikom.

Parlamentarni odsek, ki ima preiskovati dogodke v Trstu

sestoji iz sledečih poslancev: grof Pallfy, grof Wolkenstein, dr. Dyk, dr. Heller, Kratochvil, Skala, vit. Apolinar Jaworski, vit. David Abrahamowicz, dr. Byk, vit. Starzynski, pl. Henzel, dr. Gregorčič, dr. Derschatta, dr. Erler, Kaiser, dr. Löcker, dr. Ellenbogen, Lupul, vit. Bazilij Jaworski, vit. Berks, Zazvorka, dr. Šusteršič, Spinčič, dr. Götz, dr. Schücker, dr. Gross, Alvin, Hanich, Stein, Hortis, Basevi, Cingr, dr. Pattai, dr. Fuchs, baron Schweigel, baron Ludwigstorff, pl. Skene, dr. Damm.

Zlata poroka Nj. ces. Visokosti nadvojvode Rainerja.

Te dni je praznoval nadvojvoda Rainer zlato poroko s svojo soprogo nadvojvodinjo Marijo. O tej priliki se je vršila 20. t. m. v cerkvi sv. Pavla na Dunaju slovesna sv. maša, katere so se udeležili mnogi člani cesarske rodbine ter razni dostojanstveniki. Po maši je sprejel nadvojvoda deputacijo dunajskega mesta, dunajske šolske mladine ter meščanstva okrajja Wieden. Cesar je prišel nadvojvodi osebno čestitat in mu je izročil svojo sliko.

Nadvojvodi je čestitala poslanska zbornica v svoji seji dne 18. t. m.

Visoka zlatoporočenca sta vsprejela razne deputacije, ki so jima prišle čestitat mej drugimi deputacijo c. kr. domobranstva, sestoječega iz 56 členov. Nadvojvoda je bil namreč čez 30 let vrhovni poveljnik domobranstva. Deputacijo je vodil minister delne delne bramb. grof Welsersheimb. Poteg tega sta sprejela zlatoporočenca mnogo sto čestitk od visokih sorodnikov in tujezemskih vladarskih hiš. Modroslovna dunajska fakulteta mu je poslala diplomlo častnega doktorja. Tudi tehnična visoka šola ga je imenovala častnim doktorjem.

25-letnica papeža Leona XIII.

Dne 20. t. m. je minulo torej 25 let, odkar je bil kardinal Joahim Pecci izvoljen papežem z imenom Lev XIII.

Od vseh njegovih neštevilnih prednikov bila sta samo dva, ki sta dalje časa sedela na stolici sv. Petra in sicer sv. Peter sam ter Pij IX. Prvi papež je vladal 34 let, a Pij IX. 31 let in 7 mesecev.

Lev XIII. je najstarejši od vseh živih kardinalov in škofov.

Mi Slovani moramo biti Levu XIII. posebno hvaležni, ker je izdal encikliko „Grande munus“ in „Breve Slavorum gentem“.

Častitke k papežemu jubileju. Deputacija, ki je dobila od „Slovanskega centra“ nalog, izraziti

papežemu nunciju čestitko zaradi jubileja svetega očeta, obstoječa iz dr. Šusteršiča, Barwinskega in dr. Hrubana, je bila 20. t. m. pri nunciju. Dr. Šusteršič je govoril v imenu kluba: Vse krščanstvo je dolžno svetemu očetu veliko zahvalo za njegova velika dela, za duševne dobröte, ki jih je dal človeštvu med svojo slavno viado. Zato se mu poklanja tudi „Slovanski centrum“ ter mu izraža svoje najiskrenejše čestitke ob petindvajsetletnici. — Jako razveseljen odgovori nuncij, da bo svetemu očetu sporočil udanostno čestitko „Slovanskega centra“ in da more že v naprej odgovoriti, da jo bo sveti oče z velikim veseljem sprejel. — Nato je čestital dr. Šusteršič v imenu katol.-narodne stranke slovenske, Barwinski v imenu rusinske narodne stranke in dr. Hruban v imenu katoliško-narodne češke stranke na Moravi. Na čestitke je nuncij prijazno odgovoril in obljubil, da jih sporoči v Rim.

Domače in razne novice.

Poziv dr. Tumi! — Slovesno in odločno pozivljemo deželnega poslanca dr. Tumo, naj trditev, da je „duhovščina Tolminskega okraja ljudem grozila z večnim pogubljenjem, — ako ne volijo g. Klavžarja“, ali dokaže ali pa javno prekliče. V slučaju, da tega ne stori, imeli ga bomo za nesramnega lažnika in podlega obrekovalca, ki ni vreden naslova: „deželni poslanec“.

Več duhovnikov Tolminskega okraja.

Promoviranje. — Danes je bil na politehniki na Dunaju promoviran naš rojak in slavnoznani arhitekt gospod Maks Fabiani doktorjem tehnike. Čestitamo!

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravištvu: Gospa Olga Frandolič, nabrala o priliki njene poroke z gosp. Jos. Frandoličem, c. kr. davčnim kontrolorjem v Kobaridu, 28 K. — Zbrana družba v krčmi g. M. Batiča v Šempasu dne 16. febr. zložila 3 K 62 v. — Č. g. Ignac Leban, župnik v Batujah, 20 K. — Farovski podrepniki 5 K.

Srčna hvala!

Dopolnilne volitve za deželni zbor. — Kakor znano, prično se drugi teden prvotne volitve za deželnozborske dopolnilne volitve. Na to opozarjamo svoje somišljenike in volilce na sploh. Prvi pogoji, da Slovenci v goriškem deželnem zboru kaj dosežemo, je sloga med poslanci. Zatorej je neobhodno potrebno, da se izvolijo za volilne može taki, ki bodo volili za poslance može, ki bodo složno postopali z dosedanjim večino slovenskih poslancev. Vsakdo, ki bi drugače ravnal, ne delal bi za korist goriških Slovencev. Prosimo torej vse prave in za blagor našega ljudstva vnete rodoljube v sežanskem in v tolminskem političnem okraju, da podučé v tem smislu volilce ter da napnejo vse svoje sile, da se naša gori omenjena želja v resnici tudi izpolni.

Italijanska gimnazija v Gorici in Furlaniji. — Zadnjič smo se bavili z nekim uvodnim člankom, katerega je priobčil „Corriere Friulano“ v zadevi italijanskih in slovenskih gimnazijskih paralelk ter povedali, da je „Corriere“ popolnoma na krivem potu, ko trdi, da ne leži Gorica v slovenskem ozemlju. Tega mnenja pa nismo samo mi, marveč istega mnenja so tudi Furlani sami. Pred kratkim se je namreč bavilo občinsko starašinstvo v Gradišču s prošnjo goriškega municipija, da bi tudi gradiščanska občina določila kako svoto za nameravano ital. realno gimnazijo, ki naj bi se ustanovila v Gorici. Gradiščansko občinsko starašinstvo je sicer z veseljem pozdravilo misel, da se ustanovi ital. realna gimnazija in bi bilo tudi pripravljeno za njo kaj žrtovati, ali izreklo se je odločno proti temu, da bi se ta gimnazija ustanovila v Gorici, češ, da mesto Gorica ni nikakor pripraven kraj za ustanovitev takega zavoda, marveč, da bi se za tak kraj moralo določiti kako drugo mesto dolí v Furlaniji. S tem je torej gradiščanski občinski svet indirektno priznal, da mesto Gorica ne leži v ital. marveč v slovenskem ozemlju. Če pa sami Italijani v Furlaniji tako sodijo, potem mora že v resnici biti tako. Gospoda okolo „Corriera“ zapomni naj si to dobro, ko bo zopet kedaj kaj pisala o italijanskih in slovenskih gimnazijskih paralelkah ter o krajih, v katerih se imajo iste ustanoviti.

Nestrpni in lažnjivi „Soči“ bodi najprej glede njene dotike z znano

hrvatsko izdajico v Istri povedano, da jej že ustrežemo z dokazom. Ne sme si pa domišljati, da bomo šli mi kar na njeno komando iskat po „Soči“ tiste reči, katerih se ona prav dobro spominja, kakor i mi. Ko bomo imeli čas in voljo, jej donesemo dokaz, da bo videla, kd o laže. Ako se dr. Tumi ne mudi prinesiti dokazov na oni poziv, katerega čita v vsaki številki našega lista, potem imamo menda mi v našem slučaju tudi še časa dovolj. „Soča“ se krčevito oklepa jedne bore bilčice na naši strani, pozablja pa na svoje neštetične „bomo že“, katere je še vedno na dolgu in gotovo tudi ostane.

Da „Soča“ laže, trdil je celo dr. Tuma v javni deželnozborski seji, češ, da ni res kar je „Soča“ pisala o njegovem govoru na shodu v Vrtojbi. In Tuma, kot predsednik nadzorovalnega odbora tega lista bode gotovo najbolje vedel, kako je s pisavo tega lista. Pobijati torej vse „Sočine“ laži, reklo bi se nositi vodo v morje. Za tak posel pa nimamo mi ni časa ni volje in je sploh javno znano, da je „Soča“ vzela patent na laži.

Semtertje pa je vendar potrebno, da dokažemo „Soči“ njene laži ter da svarimo pred njo naše ljudstvo, da ne bi morebiti mislilo, da se je „Soča“ le za en las poboljšala.

Tako pravi „Soča“ v svoji zadnji številki v notici „Zopet so se zagnali“ med drugim tudi to-le: „— zakaj ni pustil (namreč dr. Gregorčič), da bi njegova „Gorica“ spregovorila le besedo proti zasmehovanju od laške strani z „vposobljanjem“ Katinelličevega gnilišča za slovensko šolo“. To laž je ponudila svojim lahkovernim čitateljem že v svoji 18. številki od 11. feb. t. l. kjer pravi: „Gregorčičev list ni napisal niti besede o slovenski mestni šoli, za katero hoče še le sedaj „vposobljati“ goriški magistrat bivšo Katinelličovo vojašnico“ — in nižje doli: „Ali nekaj se je moralo vendar zgoditi tudi od klerikalne stranke na to stran, tako le za pesek v oči. Poslali so notico v „Slovenca“ in „Primorski List“.

Povedati moramo namreč resnici na ljubo, da je „Gorica“ že koj po seji mestnega starašinstva goriškega in sicer v svoji 10. številki od 4. feb. t. l. o tej šolski zadevi pisala in da sta „Slovenec“ in „Primorski List“ od besede do besede le ponatisnili kar je „Gorica“ pisala. A povedati moramo še, kar je pri celi stvari najlepše, da je „Soča“ v svoji 17. številki od 8. feb. t. l. priobčila članek o „vposobljanju bivše Katinelličeve vojašnice za slovensko šolo v Gorici“, v katerem ne najde človek nič drugega nego — „uzmanje“ misli iz naše tozadevne notice, obeljeno s par falotskimi napadi na osebo dr. Gregorčiča.

Kdor se hoče o tem prepričati, naj vzame v roko 10. številko našega lista od 4. feb. in pa „Sočo“ od 8. feb. in primerja in prepričal se bo o resničnosti in o laži!

In s takimi ljudmi se nam je boriti!!!

Sicer pa, kar se tiče slovenske mestne šole v Gorici, nudila se nam bode prilika prej ali slej, da o njej še marsikaj spregovorimo in ni nemogoče, da stopimo na dan z dokazi, ki bodo v pravi luči pokazali ljudi, ki so bili pripravljeni izdati vse, samo da bi dosegli svoje osebne namene!

„Narodni sklad“. — Kaj pa je to zopet za jeden — „škrat“?! Glasilo naših „naprednih“ je naznanilo v svoji 2. številki, da bode ustanovni občni zbor tega „naprednega“ podjetja v „nedeljo“ dne 16. t. m. ob 2. popoldne. Obljubilo je, da hoče obširneje govoriti o „prekrasni nalogi, katero si je postavilo to novo društvo“, le toliko, „kolikor kaže“. Naštelo je tudi nekoliko nalog, katere bi imelo to društvo izvrševati. Med temi bi bile te-le: „dijaški konvikt“, „otroški vrti v obmejnih krajih“, „podpore šolskim otrokom“, „podpore za dokončanje naukov visokošolcev in učiteljsčnikov“ itd. itd.

„Napredna“ gospoda potrebuje torej denarja in kdo ne potrebuje dandanes denarja! Prepričani smo pa, da bi ta gospoda ves denar, katerega bi izvalila iz žepov goriških Slovencev, ne porabila ni za dijaški konvikt, ne za otroške vrte in ne za druge namene, katere tam imenoma naštevata, marveč da bi porabila isti denar le za one sumljive „itd. itd.“ Kaj pa so ti „itd. itd.“? Pod temi „itd. itd.“ mislimo si lahko vse mogoče. Ti „itd. itd.“ so lahko zalaganje „Primorca“ in „Soče“! Ti „itd. itd.“ so lahko pokrivanje — odprtega kredita „izvrševalnega odbora napredne stranke“ itd. itd. . . .

Mi svetujemo torej goriškim Slovence, da se ne dajo vjeti na te li-manice, marveč da podpirajo po svoji moči ona že obstoječa narodna pod-

jetja na Goriškem, ki so ustanovljena na zdravi, nesebični in rodoljubni podlagi in ki so prinesla slovenskemu narodu na Goriškem že toliko lepega sadu. Goriški Slovenci, torej pozor!

Ako hočete, da dosežemo Slovenci na Goriškem kaj koristnega za svoj narod, potem je Vaša dolžnost, da podpirate vse ono, kar Slovenci **družijo**. Novemu podjetju pa je namen širiti med nami razdor, ki nam je donesel že dovolj gorja. Ako hočete torej sami sebi dobro, dolžnost je Vaša, da obrnete jedenkrat za vedno hrbet vsem razdirajočim elementom, — elementom, kateri pravijo: naj pa hudič vse vzame, ako naša ne velja!

Podivjani sin. — Pek Scalettari France prebivajoč v ulici Formica bil je v soboto večer aretiran. V petek zvečer prišel je namreč domu pijan. Zgrabil je na steni 1'40 m. veliko razpelo in začel z njim pretepati svojo 70 let staro mater. Mati mu izpuli razpelo, na to pa zgrabi podivjanec kozico, jo napolni z žrvjavo in hoče mahati z njo po materi. Materi se je posrečilo, da je sinu izpuli la tudi kozico iz rok, ta pa sune v kozico z noge s tako silo, da se razsuje žrvjavica po materi, ki se je jako opekla po nogah.

V Vipavi utonil je včeraj 22-letni Jože Pavletič iz Gabrijli pri Sovodnjah. Pred štirimi dnevi je, kakor pravijo, zbolel za tifusom. Včeraj predpoldne je bil previden s sv. zakramenti. Nekaj časa potem pa se mu je začelo mešati in ker najbrže ni bilo nikogar pri njem, je skočil skozi okno kake štiri metre globoko na tla; od tod je tekel proki reki Vipavi ter skočil vanjo. Bredele je na onkraj vode proti vasi Peč. Slučajno je bil na onem kraju poljski čuvaj in ta je nesrečneža zgrabil za nogo in oprijevši se za neko drevo, skušal ga potegniti iz vode. Ali ni se mu posrečilo. Revez je koj za tem utonil. Potegnili so ga iz vode mrtvega in ga prenesli v mrtvašnico na pokopališče. Ranjki je bil čvrst mladenič, drugi sin matere udove ter vojak.

Zblaznel je Anton Knez iz Št. Ferjana prebivajoč v Gorici. Odvedli so ga v norišnico.

Konj, ki se boji svojih konkurentov. — V ulici Trieste sta se srečala v sredo jeden voznik, hlapec g. Faganela iz Mirna in jeden avtomobil. Konj se je pri tej priči splašil in dirjal proti Corsu. Kmalu bi se bilo posrečilo hlapcu, da bi konja pomiril, ali tu na Corsu zagleda konj pa jednega — biciklista; pri tem se je še bolj splašil ter dirjal ves zdivjan proti plinarni in dalje naprej proti Stračicam. Tu zadene voz ob neko drevo s tako silo, da je hlapec odletel z njega ter se tako hudo pobil, da so ga morali prenesti v bolnišnico.

Velika nesreča v Nabrežini. — 35-letni delavec Franc Kovačič iz Gorice in 26-letni delavec Josip Lavrič iz Št. Petra, delala sta v nekem kamenolomu pri Nabrežini. Blizu njiju je pripravljal minar Fran Kravanja luknjo za mino. Ko je luknjo dovršil, je dal v njo dinamita in strelnega prahu.

Dinamit in strelni prah pa sta se (iz dosedaj neznanega vzroka) vžgala in mina je eksplodirala. Zemlja in kamenje, ki ju je strel vrgal v zrak, sta padla vsa na blizu tam delujočega Lavriča in Kovačiča ter ju popolnoma pokopala. Z velikim trudom sicer ali vendar kmalu so drugi delavci izkopali nesrečneža, ki pa sta bila že mrtva. Poklicanemu zdravniku ni preostajalo drugega nego konstatirati nastopivšo smrt — pri obeh delavcih.

Obe ti žrtvi dela so prepeljali na pokopališče v Mavhinje blizu Nabrežine, kjer jima prirede dostojen pogreb na stroške podjetnikov kamenolomov, gg. Foccanoni, Galinberti in Piani.

Tragični smrti delavca sti napravili velik in pretresljiv vtis na vse tamošnje prebivalstvo.

Katoliško društvo slov. učiteljic na Primorskem je imelo svoje redno zborovanje dne 16. t. m.

Preč. g. predsednica je nadaljevala svoje predavanje o Sofiji Baratovi, utemeljiteljici reda presv. srca Jezusovega ter je prispela do one dobe, ko je ista postala vrhovna prednica vseh zavodov tega reda.

G. društvenice so zapele lepo pesem „Ave maris stella“.

Na to je prečital g. dr. J. Pavlica letošnji pastirski list ter povdarjal blagodejni vpliv dobre vzgoje na mladino.

G. Jelka Mercinova je pozdravila s prisrčnimi besedami jedva okrevanega g. dr. J. Pavlico in g. društvenice so zapele še zbor „Morska tihota“.

Prihodnje zborovanje bode dne 16. marca ob 10. uri zjutraj.

L. Koršič, tajnica.

Cerkveni rop. — Danes po noči so oropali neznani zlikovci oltar Matere Božje v tuk. stolni cerkvi. Škode, pravijo, da je kakih 200 K.

Udom družbe sv. Mohorja. — Opozarjamo vse častite ude naše dične družbe sv. Mohorja, da se čas za pobiranje udnine bliža h koncu (do 5. marca). Lansko leto se je število Mohorjanov zmanjšalo, potrudimo se vsi, da se letos zopet pomnoži.

Nove orglje v Medani. — Dne 5. t. m. smo bili povabljeni: Preč. gg. Kokošar, župnik, Cargo, vikarij, in podpisane k preskušnji novih orgelj v Medano, katere je izdelala slavnoznana tvrdka bratov Zupan v Kamnigoricu na Gorenjskem. Dispozicija orgelj je ta: Prvi manual ima 54 tipk, in sicer imat. Principal 8', Bordun 16', Fernflöte 8', Gamba 8', Octava 4', Mikstura 3 $\frac{2}{3}$ ' drugi manual ima tudi 54 tipk in sicer je: Geigenprincipal 8', Salicional 8', Unda maris 8', Fugara 4'. Pedal: Contrabas 16', Violonbas 8'. Tipni obseg v pedalu šteje 27 glasov. Postranske premembe: Man. Coppel, Suboctav Coppel k II. manualu. Kolektivniki: Forte, mezoforte, piano. V okusno izdelani omari leži meh francoskega sistema z dvema zajemalnikoma. Saponica je na stožke po najnovejšem načinu slavnega Walckerja izdelana. Mehhanika je iz cevni valčkov. Potezni trikotniki so medeninski in tečejo jako gladko in tiho. Horicentalni regulator pri mehu daje obilno mirne sape in deluje brez stresanja, ker je provzročevanje sunkov po Schödljerjevi sestavi odstranjeno. Posamezni spremeni so jako zadetno intonirani; tihi spremeni so izvanredno ljubko mili, a vsi skupaj dajo mogočen, veličasten glas. Spretnemu orgljavcu, kakoršnega ima Medana, je mogoče rabiti te orglje kot jako popolen instrument. Kljubu tolike obsežnosti orgelj, njih preciznosti in izbornosti piščalnega blaga pa je cena 83. delu prav nizka.

Slavnemu mojstru, g. Zupanu, strokovnjaku v orgljarstvu, kakoršnega ne dobimo od Trsta do Dunaja, moram očitno priznati zaslužen pohvalo ter izrekom željo, naj bi tem krasnim orgljam v Medani sledilo na Primorskem v kratkem še mnogo Zupanovih del. Za božjo čast gorečemu preč. g. Kurinčiču in darežljivim mečanskim duhovnjanom pa čestitam na prekrasnih orgljah.

V Gorici, dne 17. sveč. 1902.

Danilo Fajgelj.

Položaj v Trstu z vsakim dnem postaja normalnejši. Vojne ladje so zasedane pri sv. Andreju. Med Lloydovo direkcijo in pomorskim uradom se je sklenilo, da bodo odslej kurjači vsakokrat, ko se vrnejo z ladjami v luk, prosti nočne straže. Stavkujoče kurjače zopet sprejema Lloyd po potrebi, vendar je še okolu 100 kurjačev brez dela; upati je pa, da se v najkrajšem času tudi za te kurjače dobi pri Lloydov delu. Med mrtvimi je tudi nek 21-letni Škerjanc, dalje 16-letni mesar Alfonz Gril; 36-letni finančni stražnik Gregor Zorman, ni ranjen do smrti, 32-letni pek Janez Jež je je bil ustreljen v pete. Mrtev je dalje 28-letni delavec Anton Gregorovič. Mrtev je tudi 42-letni Jožef Platzter. Mesarskemu pomočniku Artur Luzzatto je moral dr. Escher v sredo odrezati nogo; pomagal mu je na tem dr. Dolcetti. Nasprotno pa se nadejajo zdravniki, da se jim posreči poštenemu uradniku Fitzko rešiti pre-streljeno nogo ter da iste ne bo treba odrezati. Stanje drugih, o zadnjih nemirih težko ranjenih je neizpremenjeno. Poštni asistent Fitzko je bil obstreljen, ko je šel v urad. Kroglja, ki ga je prestrelila, je prej prodrla nekega drugega moža. Njegova žena je v blagoslovljenem stanju in je padla v omedlevico, ko je zvedela, kaka nesreča je zadela moža. Sedaj je tudi Fitzkova žena nevarno bolna. V soboto po noči so nekateri poskušali ulomiti v razne prodajalnice juvelov. Nagli sod se baje peča z dvema slučajema. Navadna sodišča imajo v razpravi okolu sto slučajev. V Pulju in drugih istrskih mestih je vse mirno. — Zanimivo je, kar se še poroča iz Trsta: Laška vlada je poslala že začetkom preteklega tedna razne svoje agente v Trst. Kaj je italijanska vlada sumila? Že v četrtek je bil v Trstu tajni agent iz Italije, Tandlazi, katerega so potem delavci v neki kavarni spoznali in nabili do krvi. Iz Italije je baje došlo, predno so bruhnili nemiri, v Trst mnogo anarhistov.

Škode pri plinovitih svetilkah, provzročene po izgredih v Trstu. — Kakor se poroča, je bilo pri izgredih v Trstu pobitih okoli 840 svetilk in okoli 80 svetilnih stebričev. Škoda pri tem znaša približno 30.000 kron.

Listneca uredništva. — Ostalim dopisnikom: Prihodnjič!

Revščina v Galiciji. — Pod tem naslovom je izdal Stanislav Sčepanovski, poljski narodno-gospodarski pisatelj, knjižico o razmerah v Galiciji. Na podlagi statističnih podatkov dokazuje, da umira v Galiciji na leto 50.000 ljudi od lakote in 70.000 ljudi se izseljuje, da bi ušli smrti od lakote.

Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo
v Ljubljani.

Razglasilo.

Vsled sklepa XIX. javnega shoda dne 7. julija 1896. razpisuje se 10 premij po 20 ali po 40 K za uspešno pogozdovanje goličav kmečkega posestva pod sledečimi pogoji:

1. Pogozdovanje mora biti leta 1901. ali 1902. izvršeno ter mora pogozditev obsežati najmanj 0.56 ha = 1 oral.

2. Vrsto lesa in sadik izbere si lahko posestnik po svoji volji, samo morajo biti sadike za krajevne razmere ugodne; nikakor pa ne sme daljava med sadikami več kot 1.50 m obsegati.

Posestniki, kateri hočejo za premije prositi, morajo svoje prošnje najdalje do konca junija t. l. pri kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani uložiti, ter v istih navesti politični okraj, davčno občino, številke parcel in približne ploskovne mere pogozdenega zemljišča.

Pogozdovanje prosilcev pregledovalo in presodilo se bode v jeseni leta 1903., morda nastali pomanjkljavi pri pogozditvi se lahko spomladi rečenega leta popravijo.

Premije priznava in prisoja predsedništvo omenjenega društva, ter bo isto dovoljevalo premije ali pa v gotovih slučajih tudi samo priznalna in pohvalna pisma razdeljevalo.

V Ljubljani, meseca februarja 1902.

Ludovik baron pl. Berg
predsednik.

Na prodaj je hiša št. 27 v Skriljah

ki je prostorna in v dobrem stanu. Kdor jo želi kupiti, naj se oglasi v Skriljah št. 91.

2000 kolči slankamenke

ima na prodaj *Miha Zamar*, posestnik v Barhani št. 6, p. Biljana.

Franč Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67, prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „*Marijanic*“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Vabilo

na

redni občni zbor

„Centralne posojilnice“ v Gorici

registrovane zadruga z omejeno zavezo
v četrtek 6. marca 1902 ob 11. zjutraj
v posojilničnih prostorih
ulica Vetturini št. 9.

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva,
2. Poročilo nadzorstva,
3. Odobritev letnega računa.
4. Poročilo o poslovanju k „Centralni posojilnici“ spadajočih posojilnic.
5. Volitev nadzorstva.
6. Morebitni predlogi.

Načelstvo.

Dostavek. — § 33. Zadrugniki, ki se ne udeležijo osebno občnega zbora, zamorejo biti zastopani po drugih zadrugnikih na podlagi zakonito napravljene pismenih pooblastil. A vsak zadrugnik sme le jednega drugega zadrugnika zastopati na občnem zboru.

Pooblastila se lahko pošljejo načelstvu. V zmislu § 34. ima vsak ud po en glas, udje z glavnimi deleži poleg tega glasa še po 10 glasov od deleža do 100 glasov. Pri občnem zboru sme vsak zadrugnik postaviti predlog, kateri niso na dnevnem redu, vendar se o njih sme sklepati še le pri prihodnjem občnem zboru (§ 36).

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, sprejema **hranilne vloge**, katere obrestuje po 4½ polumesečno; nevdignene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje **posojila** udom na osebni kredit po 6% in na vključbo po 5½.

Sprejema **člane** z glavnimi deleži po 200 K in z opravičnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za naganje in vračanje so na razpolago po ložnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštne stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj v ulici Vetturini št. 9.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripravlja

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotrgcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izbiri, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovico, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.
Cene so stalne brez pogajanja.

Javna zahvala.

Globoko ginjeni vsled pristrčnega sočutja ob času bolezni, kakor tudi izvanredne udeležbe pri pogrebu ljubljene soproga oziroma očeta, gospoda

Filipa Jakoba Komavli,

nadučitelja v Št. Ferjanu,

izrekamo najiskrenejšo zahvalo prečastiti duhovščini, osebito visokorodnemu gospodu namestništvu svetovalcu grofu Henr. Attemsu, g. okrajnemu šolskemu nadzorniku Francu Finžgarju, g. ces. svetniku Francu Vodopivcu, vsem kolegom in kolegijam pokojnega, slav. županstvu v Št. Ferjanu, gospodom pevcem za nagrobnice, splošno vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so blagovolili v tako ogromnem številu spremiti zemske ostanke do kraja večnega počitka.

V Št. Ferjanu, dne 19. februarja 1902.

Žalujoča družina.

Gostilna

Vinarskega in sadjarskega društva za Brda
v Gorici, ulica sv. Klare št. 15

toči pristna bela in črna vina iz družvene kleti, in puntigamsko pivo. Postreže z okusnimi jedili. — Na razpolago so hlevi za živino in dvorišče za krogljanje.

Za obilen obisk se toplo priporoča svojim rojakom

Anton Gerbec,
gostilničar.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dalmatinskih in
isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Šimenc Fric

krčmar

v Gosposki ulici hiš. št. 19,

„Alla città di Gorizia“

toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.

Priporoča se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Čebelno-voščene sveče

kilg. po 4-90 K

Za pristnost jamčim z 2000 K

Priporočam se prečastiti duhovščini, slavnemu p. n. občinstvu. Sveče za pogrebe po zelo nizki ceni. Med pitane in navadni po zelo nizki ceni. Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,

svečar v Gorici, ulica sv. Antona

Za jesensko in zimsko sezono

Razno modno in drugo jesensko kakor tudi zimsko blago, za dame in gospode, toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi, nova trdka:

J. Zornik prva in jedina slovenska trgovina te stroke v Gorici, Gosposka ulica št. 7, tik „Krojaške zadruge“, v hiši „Goriške ljudske posojilnice“.

Najcenejša, najboljša in najlepša izber vsakovrstnih okraskov za obleke, zimskih svilnenih in volnenih rut, šerp, predpasnikov, nogavic, rokavic, otroških oblek, dežnikov, blusen, perila za gospode, krasnih kravat, Jaeger podoblek, svile za lišp in bluze, žameta, pliš, čepic za otroke, domačih čevljev za dame, gospode in otroke, cerkvenih čipk, modercev i. t. d. — Najceneje skladišče vsih potrebščin za gosp. šivilje in gospode krojače. Naročila iz dežele izvršujejo se točno proti pošt-nemu povzetju.

Brez vsake konkurence!